

Юрій Савіянович Рамський – видатний український педагог-інформатик

Анотація. В статті описано основні віхи життя та діяльності видатного українського інформатика, математика, педагога, доктора педагогічних наук, професора Юрія Савіяновича Рамського. Велика увага приділена спогадам про його роль у становленні інформатики як навчального предмета в школі, опису результатів діяльності його наукової школи.

Ключові слова: Рамський Ю.С., віхи життя, наукова школа, інформатика.

Юрій Савіянович Рамський народився 29 травня 1942 року в селі Шпиколоси Кременецького району на Тернопільщині в селянській родині. Батько, Савіян Ілліч, був мобілізований у 1944 році до лав Червоної армії, а 7 лютого 1945 року загинув на фронті (уже на території Німеччини). Виховання сина лягло на плечі матері, Євдокії Григорівни (14.03.1914-13.02.2001), якій довелося тяжко в житті (чоловік загинув на фронті, батька розстріляли фашисти, хату спалили; залишилась з малою дитиною і свекрухою, яка також вимагала догляду).

Кілька подій, які суттєво вплинули на дитячі та юнацькі роки (і не тільки) Юрія Савіяновича.

Як відзначається в довідниках, Шпиколоси – мальовниче село, що знаходиться поміж горами, видолінками, лісами. А в один трагічний день (14 липня 1943 р.) перетворилося на суцільне згарище, в селі вціліло лише кілька господарств на віддалених хуторах (спалено 240 домогосподарств), загинули від рук німецько-фашистських варварів в пекельних муках діти, матері, батьки (Тижневик Діалог № 31 (7685) 26 липня 2003 р.). Це так німецько-фашистські загарбники виконували терористичну операцію. Цього дня серед згарищ на горі залишилась дерев'яна церква, а недалеко від неї школа. Наступного дня карателі приїхали знову, підпалили церкву і школу. Так село (хто залишився живим) залишилося без освітнього і духовного осередку.

А в день 14 липня тих людей, які не встигли втекти чи заховатися від карателів, пригнали в центр села, де стояла дерев'яна споруда пожежної охорони, відокремили старших за віком і з малими дітьми, запровадили в те приміщення, зачинили двері, облили бензином і підпалили. Всі двадцять двох людей, в тому числі шестеро дітей, згоріли. Частина жителів забрали в районну в'язницю, окремих розстріляли, молодих відвезли на каторжні роботи до Німеччини. У в'язниці розстріляли і дідуся Григорія, батька матері Юрія Савіяновича.

Того трагічного 14 липня до колони шпиколоцян, яких вели на страту, прилучили й бабусю Марію (маму батька Юрія Савіяновича) і її невістку Євдокію з малим Юрком на руках. Жінки відставали від загальної колони кілька метрів (у бабусі були хворі ноги, у Євдокії – дитина на руках). Позаду йшов німецький солдат-конвоїр. Зайшли вони на одну з вулиць, полум'я від палаючих будинків обпікало прохожих, зокрема обличчя малого Юрка. Мама, рятуючи дитину, прикривала малого хустиною. Сталося неймовірне... Солдат-конвоїр підійшов до жінок, відслонив хустинку, подивився на хлопчика, руками повернув приречених в протилежний бік і скомандував «цурюк». Так вони були врятовані.

Молоді та середнього віку чоловіки, доля яких вберегла в попередні роки, із зброєю в руках у 1944 – 1945 рр. гнали загарбників з території України і перемогою закінчували війну з фашистською Німеччиною. На жаль, багато односельчан не повернулися з фронтів війни. Таких нараховується сорок чотири чоловіки. Серед них і батько Юрія Савіяновича.

З часом село почало відбудовуватися. Збудували й нову школу, сім років тут навчався Юрій Савіянович.

Важко довелося в житті матері Юрія Савіяновича Євдокії Григорівни (14.03.1914-13.02.2001). Чоловік загинув на фронті, батька розстріляли фашисти, хату спалили; залишилась з малою дитиною і свекрухою, яка також вимагала догляду. Їй доводилось часто виконувати як жіночу, так і чоловічу роботу (орати, косити, молотити ...). До 1950 р. господарства були одноосібні, колгоспів не було. Сім'я мала вісім гектарів землі, коня, корову. За врощений врожай (це в основному зернові культури) купували будівельні матеріали і будували потрібні будівлі. Так в одній з них для тимчасового проживання обладнали дві жилі кімнати. А 1950 р. перейшли в нову хату (хоч, доводити її до пуття довелося ще не один рік), що не поступалася більшості сільських хат.

Важко було і одразу після колективізації. Тракторів, комбайнів й іншої техніки ще не було. Хлібну масу косили вручну косами, жали серпами, у кращому разі – кінними косарками. Жінки в'язали снопи, складали в копи. Потім снопи складали в скирти на колгоспному дворі. Восени протягом кількох місяців молотили за допомогою молотарок. Євдокія Григорівна, в основному подавала снопи в "жерло" молотарки. Це був дуже важкий конвеєр.

Потім були роботи, пов'язані з очищенням зерна.

Нелегко також було працювати і під час жнив у полі. А поля були й на відстані до трьох

кілометрів від дому. За перерву на обід треба було нажати рядно трави, щоб і на зиму заготувати сіна для корови, принести її додому (часто на горбистій місцевості), подоїти корову, та й виконати іншу необхідну роботу. Увечері – та сама робота.

І за весь рік праці в колгоспі в ті часи за нараховані трудовні був заробіток 25 – 30 кілограмів зерна (грошима не виплачували).

Проте горе, що випало на долю Євдокії Григорівни, не позбавило її доброти, щедрості, життєвської мудрості, всепрощення.

Не дивлячись на важкі умови, повоєнну скруту й інші негаразди, мати Юрія Савіяновича намагалася дати сину хорошу освіту, яка в ті часи від дошкільної до найвищої через аспірантуру і докторантуру надавалася державою людям безкоштовно. Звичайно, і Юрію уже з дитячих років доводилось допомагати матері в господарських справах.

Досить швидко, цікаво та результативно минуло навчання у Шпиколоській семирічній школі (1948 – 1955 рр.) та в Кременецькій середній школі № 3, яку Юрій Савіянович закінчив у 1958 році з срібною медаллю.

Впродовж 1958 – 1963 рр. Юрій Савіянович навчався на фізико-математичному факультеті в Кременецькому державному педагогічному інституті за спеціальністю «математика й фізика», який закінчив з відзнакою (присвоєна кваліфікація та звання «вчитель математики і фізики середньої школи»). Так, в поєднанні активної участі в житті інституту та успішного навчання, фізичної праці і активного дозвілля промайнули дитячі та юнацькі роки майбутнього професора.

Після закінчення педагогічного інституту Юрій Савіянович працює вчителем Старотаражської семирічної школи Кременецького району, і, вирішивши присвятити себе педагогічній та науковій діяльності, вступає в 1963 р. до аспірантури при фізико-математичному факультеті Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького (нині Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова) за спеціальністю «Обчислювальна математика».

В університеті молодий педагог зростав як науковець, працюючи пліч о пліч з відомими науковцями, педагогами, переймаючи у них досвід, та водночас проявляв неабияку наполегливість, працьовитість, сумлінно виконуючи покладені на нього обов'язки. Досягнувши досить значних успіхів у навчально-пізнавальній та професійній діяльності, після закінчення аспірантури в 1966 році Юрій Савіянович був зарахований на посаду асистента кафедри вищої математики Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького.

Вагомий вплив на ювіляра здійснив його науковий керівник, професор Лященко Микола Якович, який давав цінні поради молодому науковцю, спрямовував його діяльність в потрібному напрямі. В 1968 році Юрій Савіянович захистив дисертацію на тему «Про деякі питання наближеного обчислення інтегралів» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук.

Після захисту кандидатської дисертації почалася водночас цікава і нелегка робота на педагогічній ниві, де довелося вдосконалювати свою педагогічну майстерність, переймати досвід у своїх вчителів, колег, науковців. Педагогічна діяльність у вищому навчальному закладі не може бути плідною без наукової діяльності, а тому Юрій Савіянович бере активну участь в науковій діяльності університету, пишучи наукові статті, беручи участь в конференціях, семінарах, виконуючи госпдоговірні та держбюджетні науково-дослідні роботи.

Не стояв Ювіляр осторонь і від сімейного життя. У 1968 році взяв шлюб з Андрущенко Катериною Іллівною, випускницею фізико-математичного факультету Херсонського державного педагогічного інституту 1965 року, яка два роки була стажистом, а з 1967 року аспірантом при фізико-математичному факультеті КДПІ імені О. М. Горького. Згодом Катерина Іллівна після закінчення аспірантури і до виходу на пенсію (2012 р.) працювала на кафедрі вищої математики Київського національного університету технологій та дизайну.

У 1981 році у Юрія Савіяновича і Катерини Іллівни народився син Андрій. Не варто дивуватися тому, що Андрій повністю вдався у батька та матір, пішовши їх шляхами в науковій та педагогічній ниві. У 2010 році Андрій Юрійович Рамський захистив кандидатську, а в 2016 році докторську дисертацію за спеціальністю 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством», і наразі працює завідувачем кафедри фінансів та економіки в Київському університеті імені Бориса Грінченка.

Понад 30 років тому, у 1985 році, за рішенням уряду держави, у всі середні і вищі педагогічні навчальні заклади було введено нову навчальну дисципліну – «Інформатика». Це зумовило необхідність терміново забезпечити підготовку вчителів до навчання в школі курсу «Основи інформатики» та розробку відповідного навчально-методичного забезпечення. Одразу ж при Міністерстві освіти СРСР було створено робочі групи з розроблення програм навчання основ інформатики в середніх і вищих педагогічних навчальних закладах та проведено на базі МДУ імені М.В. Ломоносова Всесоюзну конференцію викладачів основ обчислювальної техніки і програмування педагогічних інститутів з проблем започаткування шкільного курсу інформатики, впровадження комп'ютерів в навчальний процес в середніх і вищих навчальних закладах, до участі в

якій було запрошено і Юрія Савіяновича. До розв'язання виниклих проблем був залучений Юрій Савіянович, як один із вже досить відомих на той час фахівців, який в подальшому брав активну участь в інтенсивній підготовці перших вчителів інформатики на базі новоствореної кафедри інформатики та обчислювальної техніки (згодом перейменованої на кафедру інформатики) Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького, яку на той час очолював відомий вчений, ректор інституту, академік Шкіль М.І.

Одразу в цьому ж році доцент Рамський Ю.С. був переведений з кафедри вищої математики, де він працював на той час, на кафедру інформатики та обчислювальної техніки як один з ключових фахівців.

Вже до 1988 року стала зрозумілою необхідність перебудови всієї методичної системи навчання інформатики в середніх і вищих педагогічних навчальних закладах, і в першу чергу цілей, змісту і засобів навчання, зокрема створення нових програм і відповідних навчальних посібників.

Наступні роки науково-педагогічної діяльності Юрія Савіяновича Рамського були присвячені підготовці та публікації начальних посібників і методичних матеріалів на допомогу вчителям інформатики, підготовці та проведенню навчальних телепередач з основ інформатики та обчислювальної техніки, розробці комп'ютерно-орієнтованих методичних систем навчання математики та інформатики в школі та педагогічному університеті, участі у роботі журі (заступник голови, голова) обласних і всеукраїнських учнівських та студентських олімпіад з інформатики, підготовці перших кандидатів наук з методики навчання інформатики ...

Працюючи в університеті, Ю.С. Рамський проводив значну науково-дослідну, науково-методичну і дослідно-експериментальну роботу в різних напрямках, зокрема з проблем «Інформаційні технології як засіб оновлення змісту і методик навчання», «Підвищення рівня фундаментальної підготовки з інформатичних дисциплін», «Формування інформатичної культури майбутніх вчителів математики та інформатики», «Формування інформатичних компетентностей майбутніх вчителів математики та інформатики» та інших.

Результатом активної та результативної науково-педагогічної діяльності Юрія Савіяновича є публікація понад 250 наукових та навчально-методичних праць, серед яких 2 монографії, понад 40 книг і брошур, концепція змісту наскрізної освіти з інформатики та обчислювальної техніки, Державний стандарт загальної середньої освіти з інформатики, галузеві стандарти вищої освіти, програми навчальних дисциплін, державних та кандидатських іспитів.

Слід зазначити, що ряд книг та інших публікацій, у розробці яких брав участь Юрій Савіянович, стали початком і орієнтирами для розбудови сучасних методичних систем навчання математики і інформатики в педагогічних університетах. Так з посібником для вчителів «Чисельні методи математики», підготовленим Юрієм Савіяновичем у співавторстві з М. І. Жалдаком і виданим видавництвом «Радянська школа» у 1986 році, в математичні курси, що вивчалися у вищих педагогічних навчальних закладах, вперше увійшли метричні простори, стискуючі відображення, поняття норми оператора та інші елементи функціонального аналізу. Сьогодні ці поняття вивчаються у всіх сучасних курсах математики в педагогічних університетах.

В книзі «Изучение языков программирования в школе», підготовленій авторським колективом у складі: М. І. Шкіль, М. І. Жалдак, Н. В. Морзе, Ю. С. Рамський і виданій видавництвом «Радянська школа» у 1988 році, вперше в колишньому СРСР було запропоновано так званий користувацький підхід до навчання інформатики в школі і вищому педагогічному навчальному закладі, коли, на відміну від програмістського підходу, який був запроваджений на той час, на передній план виходило навчання сучасних інформаційних технологій, наперед розроблених програмних засобів різноманітного призначення – операційні системи, редактори текстів, графічні редактори, електронні таблиці, бази даних, програмні засоби навчального призначення, електронна пошта, Internet тощо, а навчання програмування поширеними тоді мовами *Basic*, *Pascal*, *C* і ін. відходило на другий план. Сьогодні такого підходу до навчання інформатики в загальноосвітніх навчальних закладах дотримуються у всьому світі, зокрема у всіх країнах колишнього СРСР.

Навчальний посібник «Інформатика» для студентів фізико-математичних факультетів педагогічних інститутів, підготовлений Юрієм Савіяновичем у співавторстві з М. І. Жалдаком і виданий в 1991 році видавництвом «Вища школа», був першим посібником з інформатики для педагогічних вищих навчальних закладів. В ньому запропоновано оригінальний на той час зміст курсу інформатики для педагогічних університетів, зокрема вперше включено розділи стосовно систем штучного інтелекту, експертних систем та їх використання в навчальному процесі. Посібник виявився вагомим підвалиною для становлення і розвитку сучасної методичної системи навчання інформатики в школах і вищих педагогічних навчальних закладах.

Особливої уваги заслуговує посібник «Логічні основи інформатики», розроблений Юрієм Савіяновичем для студентів фізико-математичних та інформатичних спеціальностей педагогічних університетів і виданий в 2003 році у видавництві Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (у 2013 р. вийшло 2-ге видання, перероблене і доповнене).

Цей посібник є не лише важливою складовою сучасної методичної системи навчання

інформатичних дисциплін у вищих педагогічних навчальних закладах, але і вагомою компонентою теоретичних основ сучасної інформатики, незаперечним і суттєвим вкладом автора у вирішення проблем фундаменталізації курсів інформатичних дисциплін, розширення і поглиблення теоретичної бази знань майбутніх фахівців фізико-математичних та інформатичних спеціальностей.

Неможливо обійти мовчанням і спецкурс «Обчислювальна математика» для факультативних занять у 9-10 класах, підготовлений авторським колективом у складі: М. І. Жалдак, Б. С. Ковбасенко, Ю. С. Рамський і виданий у видавництві «Радянська школа» ще у 1973 році. Вже тоді в цьому спецкурсі вивчалися проблеми використання основ алгоритмізації і програмування та застосування засобів автоматизації обчислень в процесі навчання математики в школі (алгебри, геометрії, тригонометрії). Сучасні інформаційні технології тоді ще не існували, однак автори мабуть інтуїтивно відчували потужний потенціал впровадження електронно-обчислювальної техніки в навчальний процес, перспективність, говорячи сучасною мовою, інформатизації навчального процесу.

Юрій Савіянович разом із своїми співавторами не помилилися, інтуїція їх не підвела. Сьогодні, через понад 40 років після написання згаданої книги «Обчислювальна математика», використанням комп'ютера в навчальному процесі, і не тільки на уроках математики, вже неможливо когось здивувати. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі сьогодні використовуються під час навчання всіх предметів – математика, фізика, мови, біологія, історія і т.д.

Вагомі наукові результати Юрія Савіяновича і його учнів (згодом реалізовані в численних навчальних та навчально-методичних посібниках) стосуються таких важливих напрямів, як використання систем штучного інтелекту; вивчення й використання мережних технологій; розробки навчальних інформаційних середовищ; вивчення алгоритмізації і програмування (зокрема веб-програмування); впровадження дистанційного навчання. Дослідження Юрія Савіяновича часто були піонерськими.

Результати багаторічних досліджень щодо становлення та розвитку, сучасних комп'ютерно орієнтованих методичних систем навчання різних предметів, тенденцій розвитку математичної та інформатичної освіти, структури і основних компонентів інформатичної культури вчителя, становлення і розвитку методичних систем навчання інформатики в школах та педагогічних університетах України, шляхів удосконалення методичних систем навчання інформатичних дисциплін в умовах широкого застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій висвітлені в монографії Юрія Савіяновича «Формування інформатичної культури майбутніх вчителів математики».

Не наводячи детального аналізу всіх робіт Юрія Савіяновича, разом з тим слід констатувати, що його роботи і вся педагогічна і наукова діяльність є незаперечним соціально вагомим внеском в становлення і розвиток сучасних ІКТ-орієнтованих методичних систем навчання інформатичних і природничо-математичних дисциплін в школах і вищих педагогічних навчальних закладах, в інформатизації навчального процесу і системи освіти в цілому, в розбудову теоретичних основ інформатики, фундаменталізацію навчання інформатичних і математичних дисциплін.

Значну методичну допомогу вчителям шкіл і викладачам вищих педагогічних навчальних закладів надають статті Ю.С. Рамського в науково-методичних збірниках і журналах (Проблеми вищої школи, Сучасні інформаційні технології в навчальному процесі, Використання комп'ютера в навчальному процесі педагогічного ВНЗ, Вища школа, Комп'ютер у школі та сім'ї, Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання, *New Media and Telematic Technologies for Education in Eastern European Countries*, *International Conference on Education and New Learning Technologies* та ін.).

Відгуки практиків середніх і вищих навчальних закладів, педагогів, психологів, високий попит на посібники для учнів, вчителів і студентів, видані Ю.С. Рамським разом з його співавторами, засвідчують про високу ефективність запропонованої науково обґрунтованої методичної системи підготовки вчителів до використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі.

Ю. С. Рамський – співавтор змісту і програм курсів «Методи обчислень», «Основи інформатики», «Інформатика», «Математична логіка і теорія алгоритмів», «Обчислювальна практика», «Програмування», «Комп'ютерне моделювання», «Захист інформаційних ресурсів» для фізико-математичних та інформатичних спеціальностей, один із авторів концепції інформатизації освіти в Україні (1994 р.), концепції змісту наскрізної освіти з інформатики і обчислювальної техніки для всіх ланок освіти (1993 р.), Держаного стандарту загальної середньої освіти в Україні з інформатики (2003 р.), типової програми кандидатського іспиту із спеціальності 13.00.02 «Теорія і методика навчання (інформатика)» (1999 р.), Галузевих стандартів вищої педагогічної освіти (математика, фізика – 2002 р.), інформатика (2009 р.).

З 1986 до 1991 рр. Юрій Савіянович – вчений секретар координаційної ради із керівництва затвердженою рішенням колегії Міністерства освіти України 25.06.1986 року республіканською цільовою комплексною науково-дослідною програмою «Комп'ютер в школі і педагогічному навчальному закладі», керівник одного з її напрямів.

У 1985 р. на замовлення Міністерства освіти України було організовано на республіканському телебаченні («Шкільний екран». Головна редакція науково-популярних та навчальних передач.

Творче об'єднання «Наука») навчальні телепередачі (для вчителів і учнів) з основ інформатики і обчислювальної техніки.

У 1985 р. передачі проводив доцент КДУ імені Т. Г. Шевченка В. О. Биць. Протягом наступних десяти років (1986 – 1995 р.р.; до кінця існування цього проекту) автором і ведучим телепередач був Ю. С. Рамський, який підготував і провів 135 телепередач (30 хв. кожна). Тематика телепередач охоплювала весь зміст курсу «Інформатики і обчислювальної техніки» (Інформація і інформаційні процеси. Інформаційна (обчислювальна) система. Інформаційні технології. Алгоритмізація і програмування. Моделювання). Зокрема, були передачі, в яких ілюструвалося застосування в навчальному процесі різних програмних засобів, в тому числі програмних засобів навчального призначення (GRAN1) для дослідження математичних моделей різноманітних процесів (у фізиці, біології тощо).

Час проведення телепередач було погоджено з часом проведення уроків інформатики в школах. Ці телеуроки значною мірою сприяли становленню методичної системи навчання інформатики в загальноосвітній школі і педагогічних університетах.

З 1989 р. Юрій Савіанович – один з керівників Всеукраїнського науково-методичного семінару з проблем інформатизації освіти, який функціонує при Інституті інформатики НПУ імені М.П. Драгоманова, член редколегії (відповідальний секретар, з 2004 р. – відповідальний редактор) фахового збірника наукових праць «Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання», член редколегії журналу «Комп'ютер у школі та сім'ї», член редакційної ради республіканської газети «Інформатика», член комісії з інформатики і педагогічних програмних засобів Науково-методичної ради з питань освіти при Міністерстві освіти і науки, молоді та спорту України; з 1987 р. до 2002 р. брав участь у роботі журі (заступник голови, голова) обласних і всеукраїнських учнівських та студентських олімпіад з інформатики.

Більше 40 років Рамський Ю.С. брав активну участь у виконанні госпдоговірних науково-дослідних робіт. За його участю та під його керівництвом виконувалися роботи за угодами з Інститутом механіки АН України, Київським відділенням НДІ зв'язку, Київським політехнічним інститутом, Інститутом кібернетики ім. В. М. Глушкова АН України, НВО "Електронмаш", Міністерством освіти України, Державним комітетом України з питань науки і технологій. Протягом останніх років Юрій Савіанович бере участь у виконанні держбюджетних науково-дослідних тем «Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання природничих дисциплін», які виконуються за замовленням Міністерства освіти і науки України.

Ю. С. Рамський приділяє значну увагу проблемам інформатизації навчального процесу, використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій в процесі навчання не тільки інформатики, а й інших предметів, зокрема математики і фізики.

Багато уваги Юрій Савіанович приділяє роботі безпосередньо з учнями і вчителями середніх шкіл, бере активну участь в проведенні міських, районних та обласних семінарів з питань навчання інформатики і використання інформаційних технологій у навчальному процесі, роботі МАН. Тільки протягом 1985-1988 рр. колективом кафедри інформатики КДПІ імені М.П. Драгоманова за безпосередньою участю Юрія Савіановича підготовлено понад 3000 вчителів м. Києва і Київської області до навчання нового на той час курсу інформатики в школі. Протягом багатьох років Ю.С. Рамський незмінний заступник голови журі всеукраїнських олімпіад школярів з інформатики.

Брав активну участь у роботі різних семінарів, курсів, факультетів підвищення кваліфікації працівників вищої школи і управління народною освітою.

Багато разів залучався Міністерством освіти і науки України до роботи експертних комісій щодо ліцензування та акредитації спеціальності інформатика у вищих навчальних закладах.

Активна участь Ю.С. Рамського в розробці навчальних планів і програм, державних стандартів середньої освіти, галузевих стандартів вищої освіти і всієї постановки навчання інформатики, методів обчислень, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі у вищих педагогічних і середніх навчальних закладах, численні посібники для студентів, вчителів і учнів шкіл є суттєвим внеском в становлення і розвиток методичної системи навчання інформатики та інформатизації навчального процесу в загальноосвітніх школах і вищих педагогічних навчальних закладах.

8 лютого 2008 року на базі кафедри інформатики Інституту фізико-математичної та інформатичної освіти і науки було створено Інститут інформатики, який у зв'язку з удосконаленням структури НПУ імені М. П. Драгоманова був переіменований у 2016 році на факультет Інформатики.

У жовтні 2008 р. ректором НПУ імені М.П. Драгоманова академіком Андрущенком В.П. було підписано наказ № 473 від 9 жовтня 2008 року про «реорганізацію структурних підрозділів Інституту інформатики шляхом реорганізації кафедри інформатики», за яким Ю.С. Рамський був призначений виконувачем обов'язків завідувача кафедри інформаційних технологій і програмування, а згодом був обраний за конкурсом на цю посаду.

У 2013 р. Ю. С. Рамський захистив дисертацію на тему «Методична система формування інформатичної культури майбутніх вчителів математики» на здобуття наукового ступеня доктора

педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія і методика навчання (інформатика) (науковий консультант – доктор педагогічних наук, академік НАПН України, професор Жалдак М.І.).

Професор Рамський Ю. С. підготував 21 кандидата наук: Ключко Н. О. (1991 р.), Легенький М. І. (1993 р.), Кульчицька Н. В. (1993 р.), Балик Н. Р. (1995 р.), Цибко Г. Ю. (1999 р.), Іваськів І. С. (2000 р.), Спірін О. М. (2001 р.), Лукаш І. М. (2003 р.), Зеленьк О. П. (2004 р.), Ключко О. В. (2004 р.), Резіна О. В. (2005 р.), Лещук С. О. (2006 р.), Олексюк В. П. (2007 р.), Умрик М. А. (2009 р.), Фурман О. А. (2009 р.), Стеценко Г. В. (2010 р.), Рафальська М. В. (2010 р.), Хазіна С. А. (2010 р.), Твердохліб І. А. (2014 р.), Дегтярова Н. В. (2015 р.), Ящик О. Б. (2016 р.).

Багаторічна плідна праця Юрія Савіяновича відзначена високими нагородами і почесними званнями: Ветеран праці (2003 р.), Відмінник народної освіти (1987 р.), Почесна грамота Міністерства освіти України за сумлінну роботу та досягнуті успіхи в справі підготовки вчительських кадрів (1993 р.), Грамота Академії педагогічних наук України за багаторічну плідну працю в галузі інформаційних освітніх технологій (2002 р.), Почесна грамота Інституту педагогіки АПН України за дослідження проблем шкільної інформатики, розробки інформаційних технологій навчання, підготовки наукових і педагогічних кадрів вищої кваліфікації (2002 р.), Почесна грамота Державного комітету зв'язку та інформатизації України за вагомий внесок у підготовку фахівців для галузі зв'язку та сфери інформатизації (2003 р.), Медаль М.П. Драгоманова (2010 р.), Почесні грамоти НПУ імені М.П. Драгоманова.

За сумлінну працю та вагомий внесок у розвиток науки та освіти в Україні Юрій Савіянович був нагороджений численними грамотами, медалями та відзнаками, а в 2014 році був обраний академіком Академії наук вищої освіти України.

Надзвичайно працелюбний, інтелігентний, високо компетентний в багатьох галузях знань, і звичайно ж в своїх любимих математиці та інформатиці, порядний, доброзичливий, ввічливий, добре вихований, людина високої професійної і загальнолюдської культури, професор Рамський Юрій Савіянович безумовно є гідним наслідування взірцем для своїх колег і студентів, яким віддає всього себе.

Саме тому вони віддячують йому великою і щирою повагою та любов'ю.

Юрій Савіянович Рамський – видаючийся український педагог-інформатик
Жалдак М.І., Твердохліб І.А.

Анотація. В статті описані основні події в житті і діяльності видаючогося українського інформатика, математика, педагога, доктора педагогічних наук, професора Юрія Савіяновича Рамського. Велике уваження уделено воспоминанням о его роли в становлении информатики как учебного предмета в школе, описанию результатов деятельности его научной школы.

Ключевые слова: Рамський Ю.С., події життя, наукова школа, інформатика.

Yuri Saviyanovych Ramsky – famous Ukrainian teacher of computer science
Zhaldak M.I., Tverdokhlib I.A.

Abstract. This article describes the main milestones of life and work of the famous Ukrainian informatics, mathematics, teacher, doctor of pedagogical sciences, Professor Yuri Ramsky. Much attention is paid to the memories of his role in becoming of informatics as a school subject, describing the results of his scientific school.

Keywords: Ramsky Yuri, life milestones, scientific school, informatics.

УДК 37.014.6

Жалдак М. І.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Педагогічно виважене управління навчальною діяльністю – основа досконалості
результатів навчання

Анотація. Розглядаються питання, пов'язані із змістом понять якість освіти, управління освітніми процесами, забезпечення умов для досягнення запланованих цілей навчання і виховання, соціально значущих результатів освітньої діяльності.

Ключові слова: освіта, управління освітніми процесами, рівні навчальних досягнень.

В літературі зустрічаються різні означення і тлумачення понять освіта, компетентність, знання, якість освіти, якість знань, управління якістю освіти і ін.

Так в [1] поняття *освіта* тлумачиться як духовне обличчя людини, що складається під впливом моральних і духовних цінностей, які є надбанням її культурного кола, а крім його як процес виховання, самовиховання, тобто процес формування обличчя людини. Разом з тим наголошується, що головним є не тільки обсяг знань, а і поєднання останніх з особистісними якостями, вміння самостійно і цілеспрямовано розпоряджатися своїми знаннями, дієвість знань і їх придатність і змістовність до поповнення культурних надбань суспільства.